ДОКЛАД ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ НА ГРАД СМОЛЯН ПРЕЗ 2023 ГОД.

Акустичната обстановка в населените места е предмет на системно наблюдение, оценка и анализ осъществяван от органите на държавния здравен контрол. Ежегодно РЗИ изготвя шумовата характеристика на гр. Смолян, която отразява шума, създаван от движението на моторните превозни средства като основен източник на дискомфорт в урбанизираната среда. Целта е да се оцени влиянието му върху здравето на населението и да се подпомогнат органите на местното самоуправление за разработване и прилагане на мерки намаляващи или предотвратяващи шумовите нива.

Оценката на шумовото натоварване се извършва съгласно изискванията на „Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива", утвърдена от МЗ, 2007 г., в съответствие с посочените методи и норми в Наредба № 6 от 2006 г. на МЗ и МОСВ за показатели за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението" (обн., ДВ, бр. 58 от 2006 г. изм. доп. ДВV бр. 24/2022г.).

Мониторингът се осъществява по показател L - (усреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7.00-19.00 ч.).

Програмата за мониторинг на шум в град Смолян включва 15 пункта за наблюдение, със следното разпределение:

- 40% върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик - 6 пункта;
- 27% върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони – 4 пункта;
- 33% върху територии, подлежащи на усилена шумозащита – 5 пункта.

През 2023г. наблюдението на шумовото натоварване се осъществи в **10** пункта в периода от 28.09 до 05.10, с трикратно измерване в рамките на два последователни работни дни с шумомер Cirrus Research CR-161B, притежаващ свидетелство за калибровка. В пет контролни пункта от програмата за мониторинг на РЗИ – Смолян не се извърши измерване поради строителни дейности на пътните участъци.

За всеки контролен пункт са отчетени: интензивността и структурата на транспортните потоци, вида и състоянието на пътното покритие, наклон на улицата, вида на застрояване, етажност на сградите, броя на пътните платна, наличието на озеленяване и влиянието на метеорологичните фактори по време на мониторинга.

I. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТРАНСПОРТЕН ШУМ:

Оценката е извършена при сравнение на измерените нива с граничните стойности посочени в Наредба № 6 от 2006 г.

Данните за измерените средни шумовите нива в контролните пунктове на града за 2023 г. са представени в Таблица 1.

Таблица 1

Пункт (вид, адрес)	Измерена / изчислена стойност	Норма	Над / в норма
	Еквивалентно ниво на шум dB/A/	Гранична стойност dB/A/	
I. Пунктове върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета.			
1. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик:			
КП №1 - Гр. Смолян, ул.”Първи май” № 19 ДГ № 6 „ Зорница“;	65,3	60 dB/A/	над норма
КП №2 - Гр. Смолян, ул. “Хан Пресиян” № 22 хотел “Вавилон”;	70,3	60 dB/A/	над норма
КП №3 - Гр. Смолян, жк Нов център, ул.”Дичо Петров” №5;	57,9	60 dB/A/	в норма
КП №4 - Гр. Смолян, кв. Райково, ул. “Наталия” Фабрика „ Родопска тъкан“;	Няма измерване		
КП № 5 - Гр. Смолян, кв. Райково, ул. ”Родопи” № 35;	Няма измерване		
КП №6 - Гр. Смолян, кв. Устово, ул. „Момчил юнак“ № 4 - снек-бар “Перла”.	Няма измерване		
II. Пунктове върху територии с промишлени източници на шум - производствено-складови територии и зони			
КП № 7 - Гр. Смолян, ул. „Хан Аспарух“ 1, Северна промишлена зона, завод „Гамакабел“;	55,1	70 dB/A/	в норма
КП №8 - Гр. Смолян, кв. Устово, Автогара;	Няма измерване		
КП № 9 - Гр. Смолян, ул.” П. Берон” № 6 цех за дървообработка;	66,0	70 dB/A/	в норма
КП № 10 - Гр. Смолян, ул. Рожен 44, Автогара Смолян.	64,6	70 dB/A/	в норма
III. Пунктове върху територии подлежащи на усилена шумозащита			
1. Жилищни зони и територии:			
КП № 12 - Гр. Смолян, кв. Устово ж.к “Петровица” детска площадка;	Няма измерване		
КП № 14 - Гр. Смолян, ж.к “Невястата” бл. №6 детска площадка;	47,8	55 dB/A/	в норма
КП № 15 - Гр. Смолян, жк Нов център, ул. ”Хан Аспарух” вътре квартална зона.	45,9	55 dB/A/	в норма
2. Зони за лечебни заведения и санаториуми:			
КП № 13 - Гр. Смолян, ул.”Хан Аспарух”-	62,7	45 dB/A/	над норма

болница			
3. Зони за научно- изследователска и учебна дейност:			
КП № 11 - Гр. Смолян, ул. „Полковник Дичо Петров“ № 32, Студентско общежитие на Пловдивски Университет – Филиал Смолян	49,8	45 dB/A/	над норма
Общ брой на пунктовете с нивата над нормата			**4**

II. РЕЗУЛТАТИ ОТ МОНИТОРИНГА НА ТРАНСПОРТНИЯ ШУМ:

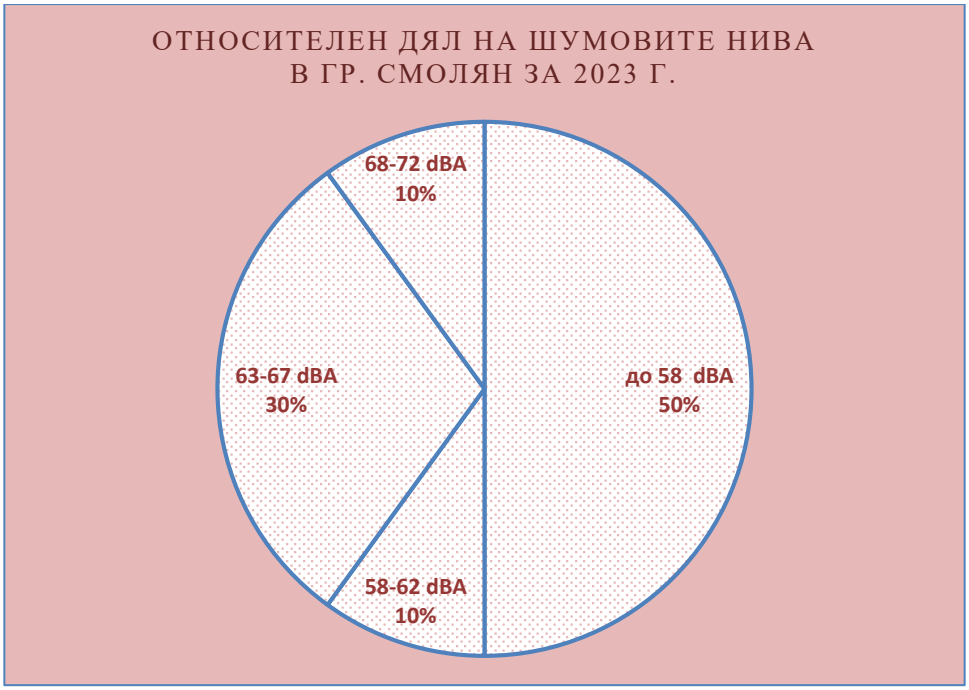
През 2023г., РЗИ- Смолян извърши 60 измервания на транспортен шум в 10 от контролните пунктове на града. Резултатите показват, че допустимите здравни норми са превишени в **40%** (4 пункта) от контролираните зони, при 46,7 % през 2022 г.

Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива през 2023 година

Таблица №2

№ по ред	**Град**	**Общ брой измерени пунктове**	**Разпределението на шумовите нива по диапазони (в бр. пунктове)**							
			под 58 dB/A/	**58-62 dB/A/**	**63-67 dB/A/**	**68-72 dB/A/**	**73-77 dB/A/**	**78-82 dB/A/**	**над 82 dB/A/**	**над ГС**
	Смолян	10	5	1	3	1	-	-	-	-

Диаграма №1

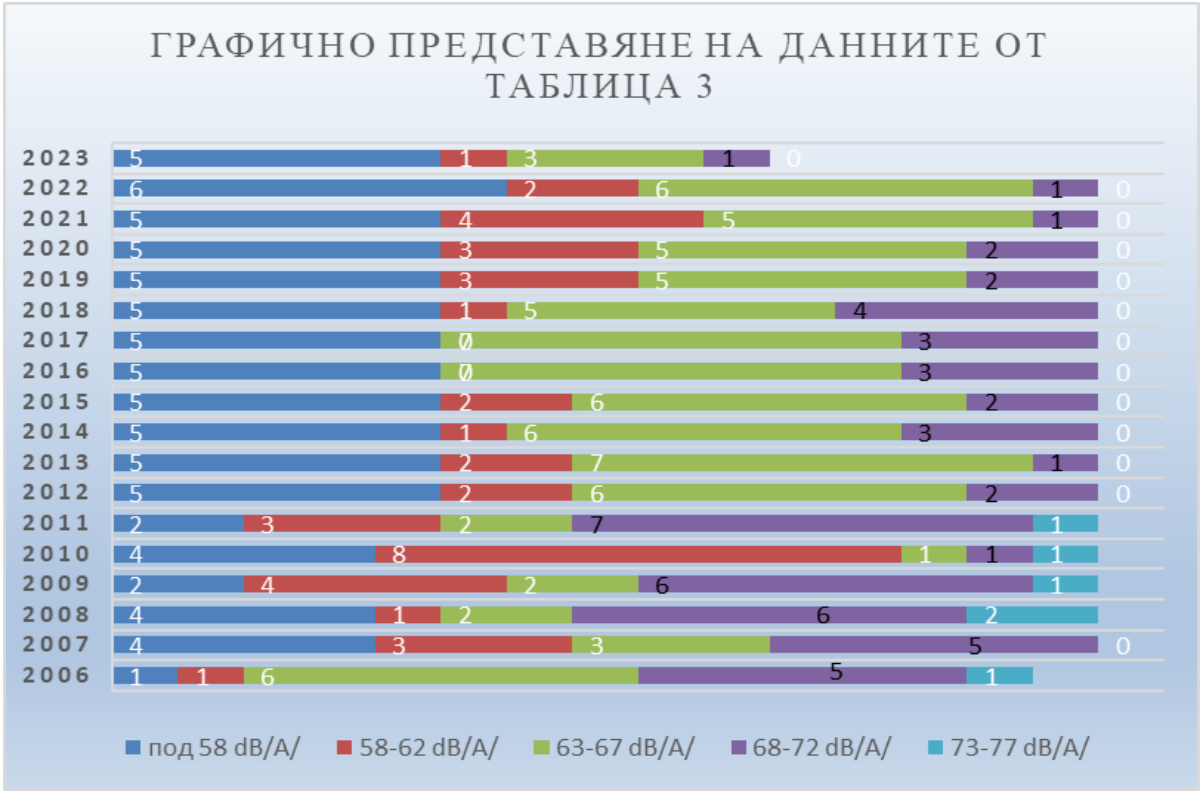
III. ТЕНДЕНЦИИ:

Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива в гр. Смолян за периода 2006 -2023 г., в брой пунктове

Таблица 3

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове						
		под 58 dB/A/	58-62 dB/A/	63-67 dB/A/	68-72 dB/A/	73-77 dB/A/	78-82 dB/A/	над 82 dB/A/
2006	14	1	1	6	5	1	-	-
2007	15	4	3	3	5	-	-	-
2008	15	4	1	2	6	2	-	-
2009	15	2	4	2	6	1	-	-
2010	15	4	8	1	1	1	-	-
2011	15	2	3	2	7	1	-	-
2012	15	5	2	6	2	-	-	-
2013	15	5	2	7	1	-	-	-
2014	15	5	1	6	3	-	-	-
2015	15	5	2	6	2	-	-	-
2016	15	5	-	7	3	-	-	-
2017	15	5	-	7	3	-	-	-
2018	15	5	1	5	4	-	-	-
2019	15	5	3	5	2	-	-	-
2020	15	5	3	6	1	-	-	-
2021	15	5	4	5	1	-	-	-
2022	15	6	2	6	1	-	-	-
2023	10	5	1	3	1	-	-	-

Диаграма №2

През последните 12 години се наблюдава трайна тенденция за липса на шумови нива над 72 dB(A), което говори за не толкова влошена акустична среда в град Смолян. Поради ремонтни дейности, свързани с водния цикъл на града в пет пункта не бе извършено измерване. Три от тези зони за контрол са разположени върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, с което оценката спрямо показателите от предходните години не би била обективна.

Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2006 -2023 г., в проценти

Таблица 4

Година	Общ брой пунктове	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в проценти						
		под 58 dB/A/	58-62 dB/A/	63-67 dB/A/	68-72 dB/A/	73-77 dB/A/	78-82 dB/A/	над 82 dB/A/
2006	100 %	7,14	7,14	42,85	35,7	7,14	-	-
2007	100 %	26,7	20,0	20,0	33,3	-	-	-
2008	100 %	26,7	6,7	13,3	40,0	13,3	-	-
2009	100 %	13,3	26,7	13,3	40,0	6,7	-	-
2010	100 %	26,7	53,3	6,7	6,7	6,7	-	-
2011	100 %	13,3	20,0	13,3	46,7	6,7	-	-
2012	100 %	33,3	13,3	40,0	13,3	-	-	-
2013	100 %	33,3	13,3	46,7	6,7	-	-	-
2014	100 %	33,3	6,7	40,0	20,0	-	-	-
2015	100 %	33,3	13,3	40,0	13,3	-	-	-
2016	100 %	33,3	-	46,7	20,0	-	-	-
2017	100 %	33,3	-	46,7	20,0	-	-	-
2018	100 %	33,3	6,7	33,3	26,7	-	-	-
2019	100 %	33,3	20,0	33,3	13,3	-	-	-
2020	100%	33,3	20,0	40,0	6,7	-	-	-
2021	100%	33,3	26,7	33,3	6,7	-	-	-
2022	100%	40,0	13,3	40,0	6,7	-	-	-
2023	67 %	50,0	10,0	30,0	10,0	-	-	-

IV. АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ

Най-силно влияние върху акустичната обстановка в град Смолян продължава да оказва шумът, създаван от транспортните средства. Допълнителен принос към общия звуков фон придават строителните и човешките дейности.

Извършените измервания през 2023 г. показват, че допустимите шумови нива са превишени в 4 контролни пункта, което представлява 40% от наблюдаваните през този период зони. Въпреки непълнотата при извършените измервания текущите резултатите са сравними с тези от предходните пет години.

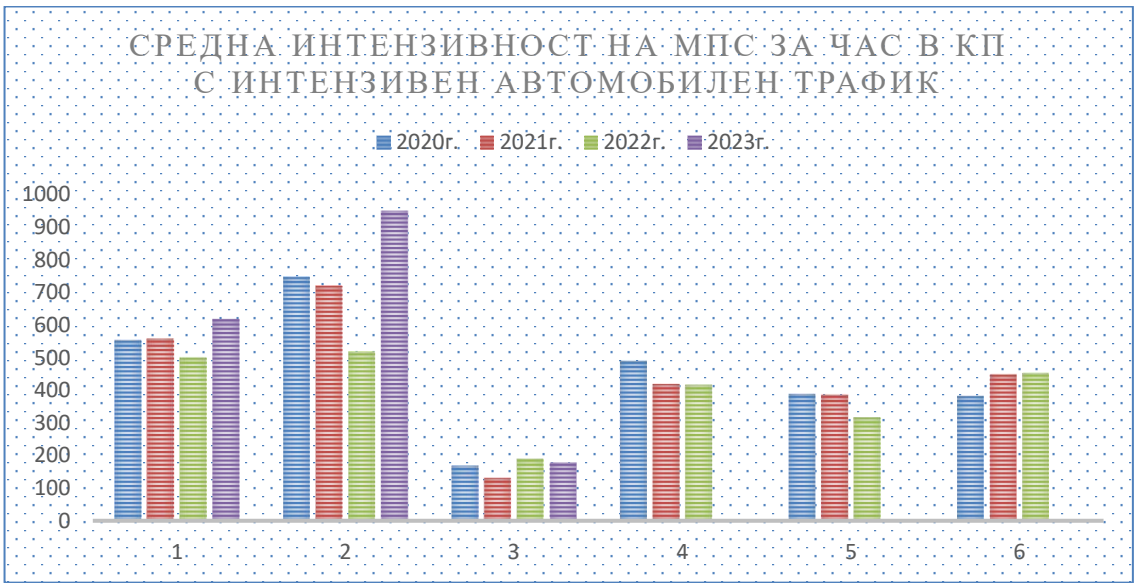
През разглеждания осемнадесетгодишен период се наблюдава тенденция броя на пунктовете с измерени нива на шум под 58 dB(A) (в последните 12 години), да остава относително непроменен. Не се регистрира изразена тенденция за диапазони 58-62 dB(A) и 63-67 dB(A), както и в диапазона 68-72 dB(A), където вариациите са незначителни без ясно изразени тенденции и пикове

в акустичната обстановка. Положителен факт е, че през последните 12 години не са регистрирани шумови нива в диапазона от 73 до над 82 dB(A).

През 2023 г. се запазва утежненият акустичен режим в зоните подлежащи на усилена шумова защита, като лечебни и учебни заведения (КП-№ 13 района на МБАЛ – Смолян, където е регистрирано превишение от 17,7 dB(A) над хигиенните норми, при 16,0 dB(A) превишение през 2022 г. и КП № 11-студентско общежитие с 4,8 dB(A) при 5,1 dB(A) през 2022г. над регламентираната норма). Очаквано, непроменена остава ситуацията и в зоните подложени на интензивен автомобилен трафик – входа на града и улицата с гъсто застрояване от двете страни на пътното платно (КП № 1; КП № 2 и КП №3).

Високите стойности на шумовите нива се основават на натовареността на пътния трафик, недостатъчната пропускателна способност на градската транспорта мрежа на места заради обособяването на част от пътното платно като места за паркиране, непрекъснато нарастващия брой МПС в движение (Диаграма № 3), недостатъчното озеленяване, както и ремонтните дейности във връзка с поредния етап на водния цикъл в Смолян,

Диаграма №3

През 2023г. нямаме информация за предприети дейности от страна на Общинска администрация за подобряване на акустичната среда в града.

VI. ПРЕПОРЪКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ШУМА

За ограничаване на транспортния шум и подобряване качеството на живот на гражданите на Смолян, РЗИ препоръчва на общинското ръководство:

- ✓ Ограничаване достъпа на МПС до територии с не утежнен акустичен режим (зони за обществен и индивидуален отдих, лечебни заведения и др.) чрез въвеждане на пропускателен режим.